



Funded by
the European Union

EU4GREEN
RECOVERY
EAST

EU4Green Recovery East (700002623)

Recovery through a Circular Economy and Pollution Reduction in the Eastern Partnership countries

АНАЛІЗ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ «ВОДНОЇ» СФЕРИ

Автор: Василь Гребінь
Експерт з водних ресурсів

КИЇВ

2026

ЗМІСТ

Передмова	4
Перелік основних понять та термінів, що використовуються для аналізу	5
1. Аналіз освітніх програм закладів вищої освіти зі значним досвідом підготовки фахівців «водної» сфери.....	6
1.1 Одеський національний університет імені І.І. Мечникова.....	6
1.2 Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича	10
1.3 Київський національний університет імені Тараса Шевченка	14
1.4 Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне)	18
2. Освітні програми закладів вищої освіти з незначним досвідом підготовки фахівців в галузі гідрології та управління водними ресурсами.....	23
2.1 Волинський національний університет імені Лесі Українки	23
2.2 Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка	27
2.3 Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».....	30
2.4 Державний університет «Житомирська політехніка»	32
Висновки.....	34
Рекомендації щодо подальших кроків	38

Застереження

Цей документ підготовлено за фінансової підтримки Європейського Союзу та написано партнерами консорціуму EU4Green Recovery East. Погляди, висловлені в ньому, жодним чином не можуть тлумачитися як такі, що відображають офіційну думку Європейського Союзу чи урядів країн Східного партнерства. Цей документ та будь-яка карта, що міститься в ньому, не завдають шкоди статусу чи суверенітету над будь-якою територією, делімітації міжнародних кордонів та меж, а також назві будь-якої території, міста чи району.

Про EU4Green Recovery East

Програма EU4Green Recovery East – це регіональна програма, що підтримує країни Східного партнерства ЄС на їхньому шляху до більш зеленої, стійкої та конкурентоспроможної економіки. З внеском ЄС у розмірі 21,3 мільйона євро (2025-2028 роки), вона базується на результатах десятиліття підтримки ЄС для кращого управління водними ресурсами та впровадження зеленої економіки і зосереджується на п'яти ключових компонентах: (1) сприяння циркулярній економіці, (2) забезпечення управління водою як критично важливим ресурсом, (3) просування законодавчої апроксимації з екологічним законодавством ЄС, (4) посилення інтеграції в загальноєвропейську екологічну співпрацю та обмін даними, та (5) сприяння транскордонній екологічній співпраці. Програму реалізують п'ять партнерів: Expertise France з Французьким міжнародним бюро з водних ресурсів (OïEau), ОЕСР, ЄЕК ООН, ЮНІДО та Австрійське агентство з питань довкілля (UBA) як координатор консорціуму. <https://www.eu4greenrecoveryeast.eu>

Передмова

Цей звіт містить огляд закладів вищої освіти України, що здійснюють підготовку фахівців за освітніми програмами, пов'язаними з гідрологією, гідроекологією, водними ресурсами, а також надає аналіз існуючих освітніх програм бакалаврського та магістерського рівня підготовки. Оцінка базується на доступних описах програм, аналізі робочих програм окремих дисциплін (освітніх компонент) та напрямках діяльності, доповнених інформацією, отриманою під час особистих зустрічей та обговорень з представниками окремих закладів вищої освіти.

Метою оцінки є аналіз поточного стану підготовки фахівців «водної сфери» в Україні, виявлення існуючих прогалин у такій підготовці, а також надання рекомендацій щодо покращення освіти, пов'язаної з водними ресурсами, в Україні.

Загалом для цілей цього дослідження було розглянуто освітні програми 8 закладів вищої освіти України, що готують фахівців «водної сфери».

Передумовами до розгляду цього питання стали наступні події:

- затвердження Водної стратегії України на період до 2050 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 р. №1134-р. Серед стратегічних цілей, передбачених Стратегією, є ціль 5 «Запровадження інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом та принципів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо водного врядування в районах річкових басейнів, у прибережних і морських водах». Серед завдань, спрямованих на досягнення цілі 5 є наступне: «формування нових сучасних підходів до навчання спеціалістів з управління, охорони та відтворення водних ресурсів відповідно до завдань з інтегрованого управління водними ресурсами шляхом вивчення та застосування передового міжнародного досвіду»;
- підготовка в 2024 р. Командою підтримки реформ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Керівництва з впровадження принципів Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) з водного врядування на рівні річкових басейнів та місцевому рівні». В ньому більш детально розглядаються шляхи досягнення цілі 5 Водної стратегії, зокрема і питання підготовки фахівців для сфери водного господарства. Зазначається, що «за останні 10 років попит на отримання зазначених спеціальностей неухильно зменшується із-за так званої низької престижності вказаних професій (насамперед за причини низької їх оплати в державних установах та організаціях)»;
- засідання Міжвідомчого керівного комітету Національного політичного діалогу з питань інтегрованого управління водними ресурсами в Україні, червень 2024 р. Обговорювалися різні аспекти людського капіталу у водній галузі України, зокрема, «чи враховують університетські навчальні програми нещодавні та

прогнозовані реформи у водному секторі? Як забезпечити зв'язок між університетами та водною галуззю?»

Перелік основних понять та термінів, що використовуються для аналізу

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

Здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Розрахункове навчальне навантаження здобувача вищої освіти протягом одного навчального року за денною або дуальною формою здобуття вищої освіти становить 60 кредитів ЄКТС;

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма - єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою цілей та результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної кваліфікації;

Освітньо-професійна програма (ОПП) — це комплексна система освітніх компонентів (дисциплін, практик) у межах певної спеціальності, спрямована на здобуття професійних знань, умінь та навичок для практичної діяльності. Включає нормативні (обов'язкові) та вибіркові навчальні дисципліни, практичну підготовку, форми контролю. Формує професійні компетентності, необхідні для роботи у конкретній галузі;

Освітньо-наукова програма (ОНП) — це комплексна система освітніх компонентів (дисциплін, практик, досліджень) у межах спеціальності, спрямована на поглиблене теоретичне вивчення, опанування методології наукової діяльності та отримання результатів, що забезпечують формування компетентностей для дослідницько-інноваційної діяльності. Зазвичай реалізується для магістрів (з орієнтацією на науку) та докторів філософії (PhD). Спрямована на глибоке вивчення методології досліджень, на відміну від ОПП, яка більше орієнтована на практичне застосування знань;

Спеціальність - гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти частина предметної області галузі освіти і науки.

1. Аналіз освітніх програм закладів вищої освіти зі значним досвідом підготовки фахівців «водної» сфери

1.1 Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Факультет гідрометеорології і екології

Кафедра гідрології суші

<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdi-ly-fges/kafedra-hidrolohii-sushi>



Кафедра гідрології суші була заснована у 1932 році в Харківському інженерному (з 1944 р. – Одеському державному) гідрометеорологічному інституті. На даний час (2026 р.) працює в складі факультету гідрометеорології і екології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Кафедра готує фахівців для обласних гідрометеорологічних центрів ДСНС України. Випускники кафедри гідрології суші працюють також в Українському гідрометеорологічному інституті ДСНС України та НАН України, Інституті морської біології НАНУ, Одеському національному морському університеті, Одеському національному університеті ім.І.І.Мечникова, Харківському та Херсонському фахових гідрометеорологічних коледжах, у Басейновому управлінні водних ресурсів річок Причорномор'я і нижнього Дунаю та інш.

Кафедра здійснює підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр, магістр, доктор філософії (в галузі Е4 «Науки про Землю»).

Підготовка *бакалаврів* (4 роки навчання) здійснюється в рамках освітньо-професійної програми (ОПП) **«Гідрометеорологія»** разом із кафедрами метеорології та кліматології, океанології та морського природокористування, агрометеорології та агроекології. Це, певною мірою, звужує спектр освітніх компонент, що можуть бути запропоновані до вивчення здобувачам освіти.

ОПП «Гідрометеорологія»

ОКР «Бакалавр» - 240 кредитів ЄКТС

Обов'язкові освітні компоненти ОП

1. Цикл дисциплін загальної підготовки

ОК.01 Історія України та української культури

ОК.02 Іноземна мова

ОК.03 Фізичне виховання

ОК.04 Безпека життєдіяльності та основи охорони праці / Базова загальна військова підготовка (теоретична підготовка) (БЗВП)*

ОК.05 Основи правознавства

ОК.06 Українська мова за професійним спрямуванням

ОК.07 Філософія

2. Цикл дисциплін фахової та практичної підготовки

ОК.08 Вища математика

- OK.09 Загальна хімія
- OK.10 Інформаційні системи та технології
- OK.11 Фізика
- OK.12 Геофізика з основами астрономії
- OK.13 Основи геодезії
- OK.14 Методи та засоби гідрометеорологічних вимірювань
- OK.15 Методи обробки і аналізу гідрометеорологічної інформації
- OK.16 Геологія з основами геоморфології
- OK.17 Основи геохімії і ґрунтознавство
- OK.18 Фізична океанологія
- OK.19 Фізична гідрологія
- OK.20 Основи агрометеорології
- OK.21 Фізика океану
- OK.22 Гідрофізика
- OK.23 Фізика атмосфери
- OK.24 Екологія
- OK.25 Кліматологія
- OK.26 Гідрографія
- OK.27 Загальна циркуляція атмосфери та теорія клімату
- OK.28 Сільськогосподарська метеорологія
- OK.29 Економіка гідрометеорологічного забезпечення України
- OK.30 Інформаційні технології в гідрометеорології
- OK.31 Взаємодія океану та атмосфери
- OK.32 Синоптична метеорологія
- OK.33 небезпечні та стихійні гідрометеорологічні явища в Україні
- OK.34 Курсовий проект зі спеціальності

3. Цикл навчальних практик та підсумкової атестації

- OK.35 Навчальна практика з основ геодезії і методів та засобів гідрометеорологічних вимірювань
- OK.36 Навчальна комплексна практика з метеорології, гідрології та агрометеорології
- OK.37 Навчальна практика з синоптичної та сільськогосподарської метеорології
- OK.38 Переддипломна практика з прикладної гідрометеорології
- OK.39 Кваліфікаційна робота

Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів: 180 кредитів ЄКТС

Вибіркові освітні компоненти ОП

<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/navchalni-materialy-fges>

- ВК.1 Освітній компонент за вибором
- ВК.2 Освітній компонент за вибором
- ВК.3 Освітній компонент за вибором
- ВК.4 Освітній компонент за вибором
- ВК.5 Освітній компонент за вибором
- ВК.6 Освітній компонент за вибором
- ВК.7 Освітній компонент за вибором
- ВК.8 Освітній компонент за вибором
- ВК.9 Освітній компонент за вибором
- ВК.10 Освітній компонент за вибором
- ВК.11 Освітній компонент за вибором
- ВК.12 Освітній компонент за вибором
- ВК.13 Освітній компонент за вибором
- ВК.14 Освітній компонент за вибором
- ВК.15 Освітній компонент за вибором
- ВК.16 Освітній компонент за вибором
- ВК.17 Освітній компонент за вибором
- ВК.18 Освітній компонент за вибором
- ВК.19 Освітній компонент за вибором
- ВК.20 Освітній компонент за вибором

Загальний обсяг вибірових компонентів* 60 кредитів ЄКТС

Загальний обсяг освітньої програми 240 кредитів ЄКТС

* - у т.ч. з Університетського каталогу вибірових дисциплін

<https://onu.edu.ua/uk/infostud/universytetskyi-kataloh-vybirkovykhdystrylin>

Серед назв освітніх компонент (дисциплін) фахової та практичної підготовки (27 ОК) немає таких, що стосуються водних ресурсів та управління ними. Але є такі, що за внутрішнім наповненням розглядають ці питання, зокрема:

- ОК.26 Гідрографія;
- ОК.29 Економіка гідрометеорологічного забезпечення України.

У переліку вибірових (Каталог вибірових дисциплін ОПП «Гідрометеорологія» 2025 р. містить пропозицію 37 дисциплін) також немає жодного освітнього компонента, назва якого містить терміни «водні ресурси» та «управління водними ресурсами». Але в дисциплінах «Гідротехніка» та «Меліоративна гідрологія» такі питання розглядаються.

Каталог вибірових дисциплін ОПП Гідрометеорологія 2025 р.

Авіаційна метеорологія
 Агрокліматологія
 Агromетеорологічні вимірювання
 Агromетеорологічні основи меліорації
 Агromетеорологічні прогнози
 Агromетеорологічні розрахунки
 Гідрографія морів та океанів
 Гідроекологія
 Гідрологічні розрахунки
 Гідротехніка
 Гідрохімія підземних вод
 Гідрохімія поверхневих вод
 Динамічна метеорологія
 Довгострокові морські прогнози
 Екологія моря
 Екологія рослин з основами ботаніки та фізіології
 Землеробство
 Інженерна океанологія
 Клімат полярних регіонів
 Короткострокові гідрологічні прогнози
 Короткострокові морські прогнози
 Меліоративна гідрологія
 Основи гідравліки
 Основи гідромеханіки
 Прикладна кліматологія
 Прогнози льодових явищ на річках і водоймах
 Промислова океанологія
 Регіональна океанологія
 Рослинництво
 Синоптична метеорологія
 Спеціальні розділи агromетеорологічних прогнозів
 Спеціальні розділи гідрологічних розрахунків
 Спеціальні розділи фізики атмосфери
 Супутникова метеорологія
 Управління агроєкосистемами
 Фізика хмар і опадів
 Фізичні основи впливу на атмосферні процеси

Підготовка *magistrів* (1,5 роки навчання) здійснюється кафедрою гідрології суші в рамках освітньо-професійної програми (ОПП) «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів». Вужча спеціалізація програми дозволяє більш

детально розглянути у переліку дисциплін (освітніх компонент) питання водних ресурсів, управління ними, впровадження «водних» директив ЄС, глобальних цілей сталого розвитку, зокрема цілі номер 6 «Чиста вода та санітарія: Забезпечення доступу до водних ресурсів та належних санітарних умов».

ОПП «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів» ОКР «Магістр» - 90 кредитів ЄКТС

Обов'язкові освітні компоненти ОП

1. Цикл дисциплін загальної підготовки

- ОК.01 Іноземна мова за професійним спрямуванням
- ОК.02 Методологія та організація наукових досліджень
- ОК.03 Педагогіка та психологія вищої школи

2. Цикл дисциплін фахової та практичної підготовки

- ОК.04 Оптимізація природокористування
- ОК.05 Геоінформатика та ГІС
- ОК.06 Антропогенна гідрологія
- ОК.07 Методи просторового узагальнення гідрологічної інформації
- ОК.08 Вплив кліматичних змін на водне господарство України
- ОК.09 Сучасні математичні моделі в гідрологічних розрахунках і прогнозах
- ОК.10 Сільськогосподарські гідротехнічні меліорації з основами експлуатації водогосподарських об'єктів
- ОК.11 Виробнича практика
- ОК.12 Кваліфікаційна робота магістра

Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів: 66

Вибіркові освітні компоненти ОП

- ВК.01 Дисципліна за вибором 1 3,0 Залік
- ВК.02 Дисципліна за вибором 2 3,0 Залік
- ВК.03 Дисципліна за вибором 3 3,0 Залік
- ВК.04 Дисципліна за вибором 4 3,0 Залік
- ВК.05 Дисципліна за вибором 5 3,0 Залік
- ВК.06 Дисципліна за вибором 6 3,0 Залік
- ВК.07 Дисципліна за вибором 7 3,0 Залік
- ВК.08 Дисципліна за вибором 8 3,0 Залік

Загальний обсяг вибіркових компонентів 24

Загальний обсяг освітньої програми 90

З 7 освітніх компонент *циклу дисциплін фахової та практичної підготовки*, що лишаються на теоретичну підготовку питання водних ресурсів та управління ними розглядаються в 3 дисциплінах:

- ОК.04 Оптимізація природокористування;
- ОК.06 Антропогенна гідрологія;
- ОК.08 Вплив кліматичних змін на водне господарство України.

Каталог вибіркових навчальних дисциплін ОПП «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів» 2025-2026 н.р. пропонує 27 дисциплін:

Каталог вибіркових навчальних дисциплін ОПП Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів 2025-2026 н.р

Академічне письмо (іноземною мовою)
Аспекти екологічної кліматології

Водно-балансові розрахунки
 Водогосподарські розрахунки
 Гідравліка річок і водоймищ
 Гідроекологічні основи водного господарства
 Гідроекологія підземних вод
 Гідрохімія водойм України
 Гідрохімія річок України
 Динаміка НЯ та СМЯ в Україні
 Динаміка руслових потоків і руслові процеси
 Довгострокові гідрологічні прогнози
 Дослідження водних екосистем методами ГІС
 Екологічні основи меліоративного проектування
 Збалансоване водокористування в галузі
 Метод досліджень в агрометеорології
 Методи математичної статистики в гідроекології
 Моделювання антропогенного забруднення ґрунтів та методи
 Моніторинг і моделювання антропогенного впливу на агроєкосистеми
 Нормативна база водокористування
 Осушувальні меліорації та експлуатація систем водопостачання
 Палеокліматологія
 Педагогіка і психологія Вищої школи
 Міжнародні угоди та національне законодавство у сфері змін клімату
 Стратегія сталого розвитку
 Сучасні проблеми оцінки агрокліматичних ресурсів
 Управління агроєкосистемами

Питання водних ресурсів та управління ними розглядаються в 4 з них:

- Гідроекологічні основи водного господарства;
- Збалансоване водокористування в галузі;
- Нормативна база водокористування;
- Екологічні основи меліоративного проектування.

Окремі питання стосовно управління водними ресурсами розглядаються в робочих програмах ще кількох дисциплін:

- Водно-балансові розрахунки;
- Водогосподарські розрахунки.

1.2 Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет Кафедра географії України та регіоналістики https://geoukr.chnu.edu.ua/	
---	---

Підготовка гідрологів в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича розпочата в 1947 році зі створенням кафедри гідрології та метеорології. Вона функціонувала в складі географічного факультету до 1990 р. В 2001 р. організована кафедра гідроекології, водопостачання та водовідведення. У 2014 році вона перейменована на кафедру гідрометеорології та водних ресурсів. На жаль, через скорочення набору на кафедру, вона була ліквідована в 2022 р., а набір на освітню програму «Гідрометеорологія» здійснюється на кафедрі географії України

та регіоналістики. Випускники освітньої програми орієнтуються на працевлаштування в Чернівецькому обласному центрі з гідрометеорології, Управлінні екології та природних ресурсів Чернівецької області та Басейновому управлінню водних ресурсів річок Прут та Сірет.

ОПП "Гідрометеорологія" **ОКР «Бакалавр» - 240 кредитів ЄКТС**

Обов'язкові компоненти ОП

- ОК1 Актуальні питання історії та культури України
- ОК2 Українська мова (за професійним спрямуванням)
- ОК3 Іноземна мова (за професійним спрямуванням)
- ОК4 Вища математика з основами математичної статистики
- ОК5 Фізика
- ОК6 Основи геохімії та гідрохімії
- ОК7 Кліматологія
- ОК8 Основи геодезії і топографії
- ОК9 Загальна гідрологія і методи гідрометеорологічних вимірювань
- ОК10 Основи динаміки атмосфери та гідросфери
- ОК11 Філософія
- ОК12 Основи метеорології та фізика атмосфери
- ОК13 Океанологія
- ОК14 Методи обробки та аналізу гідрометеорологічної інформації
- ОК15 Основи землезнавства та геофізика
- ОК16 Обчислювальна техніка і програмування
- ОК17 Гідрометрія і облік стоку
- ОК18 Основи наукової діяльності
- ОК19 Геоінформаційні системи та математичні методи обробки географічних даних
- ОК20 Водний кадастр і водний фонд України
- ОК21 Загальна та річкова гідравліка
- ОК22 Основи агрометеорології
- ОК23 Гідрологічні розрахунки
- ОК24 Гідропрогнози
- ОК25 Гідрохімія водних об'єктів з основами гідроекології
- ОК26 Геоєкологія і сталий розвиток
- ОК27 Сталий розвиток та правове управління водними ресурсами
- ОК28 Водне господарство України
- ОК29 Гідрологія гірських областей
- ОК30 Професійно-орієнтована навчально-оглядова практика 6,0
- ОК31 Навчальна практика з гідрометрії і обліку стоку
- ОК32 Виробнича практика
- ОК33 Курсова робота I
- ОК34 Курсова робота II
- ОК35 Кваліфікаційна робота

Загальний обсяг обов'язкових компонент 171,0

Вибіркові компоненти ОП

- ВК1** Дисципліна із загальноуніверситетського списку
- ВК2** Дисципліна із каталогу загальнофакультетських навчальних дисциплін
- ВК3** Фізичне виховання (за видами спорту)
- ВК4-5** Ксенографія з основами астрономії
- Планетологія і ландшафти планет
- ДЗЗ в моніторингу довкілля
- Геологія з основами геоморфології
- Історія розвитку Землі та її рельєфу
- Використання мінерально-сировинних ресурсів
- ВК6** Економіка гідрометеорологічного забезпечення господарства України
- Організація роботи гідрометслужби України
- Географія людського розвитку

БК7-9 Основи електроніки, автоматики та цифрової техніки

Основи комп'ютерних технологій

Основи фінансової грамотності

Гідрологія підземних вод

Вчення про стік

Урбометеорологія

Рекреаційно-туристичні комплекси Карпато-Подільського Регіону

Міський туризм регіонів України

Сільський зелений туризм регіонів України

БК10-12 Основи гідротехніки та гідромеліорації

Проблеми управління якістю вод

Енвайроментальна географія

Гідрологія озер та водосховищ

Вчення про поверхневі водойми суходолу

Регіональна економічна і соціальна географія

Географія Чернівецької області

Практикум з гідрології

Небезпечні гідрологічні явища

БК13-17 Ландшафтна гідрологія

Регіональне використання водних ресурсів

Гідрологічні аспекти сталого розвитку

Система просторового планування у країнах ЄС

Регіональні аспекти глобальних змін клімату

Гідрологія урбанізованих територій

Адаптація господарства до глобальних змін клімату

Суспільно-географічне прогнозування

Геосистемний підхід у гідрології

Основи математичного моделювання і прогнозування гідрометеорологічних процесів

Водогосподарська гідрологія

Транскордонне співробітництво регіонів України

Водноресурсний менеджмент

Гідроекобезпека

Географія ризиків

БК18 Новітні методи гідрометеорологічних спостережень і охорона праці в галузі

Правові питання гідрометеорологічних спостережень

Географія міжнародних відносин та Євроатлантичної інтеграції України

БК19 Професійна іноземна мова**БК20** Базова загальновійськова підготовка (теоретична підготовка)***БК21** Військова підготовка***Загальний обсяг вибірових компонент: 69,0****ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ 240,0**Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 171 кредит ЄКТС.

З 35 ОК (дисциплін) 6 ОК становлять практики та кваліфікаційні роботи. Теоретичних ОК є 29 (з них 16 ОК є дисциплінами фахової підготовки).

Питання водних ресурсів та управління ними, цілі сталого розвитку та шляхи їх досягнення розглядаються в 3 дисциплінах:

- ОК.20 Водний кадастр і водний фонд України;
- ОК.27 Сталий розвиток та правове управління водними ресурсами;
- ОК.28 Водне господарство України.

Окремі питання стосовно умов досягнення цілі номер 6 глобального розвитку «Чиста вода та санітарія: Забезпечення доступу до водних ресурсів та належних санітарних умов» розглядаються в робочій програмі дисципліни:

- ОК.26 Геоекологія і сталий розвиток.

Обсяг вибіркових освітніх компонент ОП: 69 кредитів ЄКТС (51 дисципліна). Частина дисциплін відноситься до загально факультетського та загально університетського переліку. До переліку фахових відноситься 21 дисципліна.

Питання водних ресурсів та управління ними, адаптації до глобальних кліматичних змін розглядаються при вивченні таких 5 дисциплін:

- Проблеми управління якістю вод;
- Регіональне використання водних ресурсів;
- Гідрологічні аспекти сталого розвитку;
- Адаптація господарства до глобальних змін клімату;
- Водогосподарська гідрологія;
- Водноресурсний менеджмент.

ОПП "Гідрологія"

ОКР «Магістр» - 90 кредитів ЄКТС

Обов'язкові компоненти ОП

- ОК1 Руслознавство і динаміка руслових потоків
- ОК2 Сучасні математичні моделі у гідрологічних розрахунках і прогнозах
- ОК3 Педагогіка і психологія ВШ
- ОК4 Методика викладання географічних дисциплін у ВШ
- ОК5 Управління басейновими системами для досягнення цілей сталого розвитку
- ОК6 Методологія та організація наукових досліджень у гідрології
- ОК7 Довгострокові та оперативні гідрологічні прогнози
- ОК8 Асистентська практика
- ОК9 Переддипломна практика
- ОК10 Науково-дослідна робота за темою (курсова)
- ОК11 Кваліфікаційна робота

Загальний обсяг обов'язкових компонент: 66,0

Вибіркові компоненти ОП

- ВК1 Гідроекологія та збалансоване використання водних ресурсів
- ВК2 Якість вод і гідроекобезпека
- ВК3 Гідроекологічний моніторинг
- ВК4 Антропогенна гідрологія
- ВК5 Водні природно-антропогенні системи
- ВК6 Сучасні методи досліджень антропогенного впливу на води
- ВК7 Міжнародна співпраця в галузі гідрометеорології
- ВК8 Сучасні проблеми гідрологічних досліджень
- ВК9 Проектний менеджмент в гідрології
- ВК10 Комп'ютерні та інтернет-технології в гідрології
- ВК11 Новітні методи аналізу гідрологічної інформації
- ВК12 Аналіз даних про водні об'єкти на основі ДЗЗ
- ВК13 Дисципліна з загальнофакультетського каталогу
- ВК14 Дисципліна з каталогу вибіркових курсів університету

Загальний обсяг вибіркових компонент: 24,0

Загальна кількість кредитів ЄКТС 90,0

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 66 кредитів ЄКТС.

З 66 кредитів (11 ОК) 36 кредитів становлять практики, курсова робота та кваліфікаційна робота. З 30 кредитів (7 освітніх компонент), що лишаються на

теоретичну підготовку питання водних ресурсів та управління ними розглядаються в 1 дисципліні:

- ОК5 Управління басейновими системами для досягнення цілей сталого розвитку.

Обсяг вибіркових освітніх компонент (ВК) ОП: 24 кредити ЄКТС (14 дисциплін за вибором).

Питання водних ресурсів та управління ними, умов досягнення цілі номер 6 глобального розвитку розглядаються в 7 дисциплінах (ВК):

- ВК1 Гідроекологія та збалансоване використання водних ресурсів;
- ВК2 Якість вод і гідроекобезпека;
- ВК3 Гідроекологічний моніторинг;
- ВК4 Антропогенна гідрологія;
- ВК5 Водні природно-антропогенні системи;
- ВК6 Сучасні методи досліджень антропогенного впливу на води;
- ВК9 Проектний менеджмент в гідрології.

1.3 Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Географічний факультет

Кафедра гідрології та гідроекології

<https://geo.knu.ua/fakultet/pidrozdily/kafedry/kafedra-gidrologiyi-ta-gidroekologiyi/>



Підготовка гідрологів в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка розпочата в 1949 році зі створенням кафедри суші в складі географічного факультету. У 1976 році перейменована на кафедру гідрології та гідрохімії, а в 2002 році - на кафедру гідрології та гідроекології. Випускники освітньої програми орієнтуються на працевлаштування в Києві як у державних органах (Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, Державне агентство водних ресурсів України, Державна екологічна інспекція України, Міністерство розвитку громад та територій України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій) так і в науково-дослідних, проектно-пошукових, природоохоронних установах.

ОПП «Гідрологія, використання та збереження водних ресурсів»

ОКР «Бакалавр» - 240 кредитів ЄКТС

Обов'язкові компоненти ОПП

- ОК01 Іноземна мова
- ОК02 Вища математика
- ОК03 Фізика
- ОК04 Гідрологія суходолу
- ОК05 Метеорологія
- ОК06 Геологія
- ОК07 Вступ до університетських студій

- OK08 Гідрографія та водні ресурси світу
- OK09 Загальна хімія
- OK10 Топографія з основами геодезії
- OK11 Ґрунтознавство
- OK12 Навчальна практика з основ польових досліджень геосфер
- OK13 Екологія
- OK14 Геоморфологія
- OK15 Картографія
- OK16 Основи наукових досліджень
- OK17 Гідрометрія
- OK18 Комп'ютерні технології та їх застосування в метеорології та гідрології
- OK19 Основи гідрохімії
- OK20 Океанологія
- OK21 Українська та зарубіжна культура
- OK22 Навчальна практика оглядово-гідрографічна та гідролого-гідрохімічна
- OK23 Воднобалансові розрахунки
- OK24 Програмування
- OK25 Виробнича практика
- OK26 Навчальна практика гірська гідрометеорологічна
- OK27 Вибрані розділи трудового права та підприємницької діяльності
- OK28 Соціально-політичні студії
- OK29 Філософія
- OK30 Застосування ГІС в гідрометеорології
- OK31 Річковий стік та гідрологічні розрахунки
- OK32 Прогнозування та математичне моделювання в гідрології
- OK33 Басейнове управління водними ресурсами
- OK34 Кваліфікаційна робота бакалавра

Загальний обсяг обов'язкових компонент: 176 кредитів ЄКТС

Вибіркові компоненти ОПП***

Вибірковий блок 1. «Використання водних ресурсів»

- ВБ1.1 Гідробіологічні аспекти використання водних ресурсів
- ВБ1.2 Водопостачання та водовідведення
- ВБ1.3 Руслові процеси
- ВБ1.4 Водні ресурси: попередження та захист від гідрологічних небезпек
- ВБ1.5 Вплив агрохімічних засобів на якість природних вод
- ВБ1.6 Математичні методи гідрологічних досліджень
- ВБ1.7 Методи екологічної оцінки річкових басейнів
- ВБ1.8 Оцінка гідрологічного режиму річок України
- ВБ1.9 Оцінювання якості поверхневих вод для потреб водокористування
- ВБ1.10 Гідрогеологія та використання підземних вод
- ВБ1.11 Гідроморфологія річок
- ВБ1.12 Урбогідрологія

Вибірковий блок 2. «Збереження водних ресурсів»

- ВБ2.1 Біологічна оцінка якості води
- ВБ2.2 Екологічні проблеми водопостачання та водовідведення
- ВБ2.3 Екологічне руслознавство
- ВБ2.4 Ризики затоплення та методи їх оцінювання
- ВБ2.5 Оцінювання дифузних джерел забруднень природних вод
- ВБ2.6 Математичні методи гідроекологічних досліджень
- ВБ2.7 Гідрохімія та екологія моря
- ВБ2.8 Рекреаційне водокористування
- ВБ2.9 Екологічна гідрологія
- ВБ2.10 Гідрогеологія та збереження підземних вод

ВБ2.11 Гідравліка

ВБ2.12 Водні об'єкти урбанізованих територій

Загальний обсяг дисциплін вільного вибору студента за блоками: 52 кредитів ЄКТС

Вибір з переліків

Перелік № 1***** (студент обирає один компонент)

ВК3.1.1 Вибірковий компонент 1.1

ВК3.1.2 Вибірковий компонент 1.2

ВК3.1.3 Вибірковий компонент 1.3

Перелік 2

ВК3.2.1 Базова загальновійськова підготовка (теоретична частина)****

ВК3.2.2 Міжнародне гуманітарне право

ВК3.2.3 Домедична допомога

ВК3.2.4 Дії в надзвичайних ситуаціях

Перелік № 3***** (студент обирає один компонент)

ВК3.3.1 Вибірковий компонент 3.1

ВК3.3.2 Вибірковий компонент 3.2

ВК3.3.3 Вибірковий компонент 3.3

Перелік № 4***** (студент обирає один компонент)

ВК3.4.1 Вибірковий компонент 4.1

ВК3.4.2 Вибірковий компонент 4.2

ВК3.4.3 Вибірковий компонент 4.3

Загальний обсяг дисциплін вільного вибору студента з переліку: 12 кредитів ЄКТС

Загальний обсяг обов'язкових компонент: 176 кредитів ЄКТС

Загальний вибіркових компонент: 64 кредитів ЄКТС

Загальний обсяг освітньої програми: 240 кредитів ЄКТС

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 176 кредитів ЄКТС – 34 дисципліни (ОК).

Блок професійної підготовки: 17 ОК.

Питання водних ресурсів та управління ними, умов досягнення цілі номер 6 глобального розвитку розглядаються в 2 дисциплінах:

- ОК.8 Гідрографія та водні ресурси світу;
- ОК.33 Басейнове управління водними ресурсами.

Обсяг вибіркових освітніх компонент ОП: 64 кредити ЄКТС - 24 дисципліни за вибором.

ОК, де розглядаються питання водних ресурсів та управління ними - 4 дисципліни:

- Методи екологічної оцінки річкових басейнів;
- Оцінювання дифузних джерел забруднення природних вод;
- Водні ресурси: попередження та захист від гідрологічних небезпек;
- Рекреаційне водокористування.

ОНП «Гідрологія, водні ресурси і стале водокористування»

ОКР «Магістр» - 120 кредитів ЄКТС

1. Обов'язкові навчальні дисципліни

ОК01 Водогосподарські розрахунки

ОК02 Прикладне застосування ГІС у вирішенні гідроекологічних задач

- OK03 Оцінка водоресурсного потенціалу (світовий досвід)
- OK04 Гідроекологія
- OK05 Транскордонне управління водними ресурсами
- OK06 Гідрологічні ризики та методи їх оцінки
- OK07 Іноземна мова для академічних цілей (всього)
- OK08 Основи сталого водокористування
- OK09 Руслознавство
- OK10 Професійна та корпоративна етика
- OK11 Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності
- OK12 Глобальні зміни клімату та їх вплив на водні ресурси
- OK13 Виробнича практика
- OK14 Асистентська практика
- OK15 Науково-дослідницький практикум з гідрології і сталого водокористування
- OK16 Кваліфікаційна робота магістра
- OK17 Кваліфікаційний іспит за спеціальністю

Всього: 88 кредитів ЄКТС

2. Дисципліни вільного вибору студента

Вибір за блоками

Блок дисциплін "Гідроекологія"

- ВБ 1.1 Сучасні методи досліджень в гідрології суходолу
- ВБ 1.2 Моделювання стану водних екосистем
- ВБ 1.3 Агрогідрохімія
- ВБ 1.4 Мінеральні води

Всього: 20 кредитів ЄКТС

Блок дисциплін "Гідрологія"

- ВБ 2.1 Гідрологія материків
- ВБ 2.2 Небезпечні гідрологічні явища
- ВБ 2.3 Гідрологія гірських регіонів
- ВБ 2.4 Водобіг поверхневих та підземних вод та методи його оцінки

Всього: 20 кредитів ЄКТС

3. Вибір з переліку (студент обирає 1 дисципліну з кожного переліку)

Перелік 1.

- ВБ 3.1.1 Прикладна гідрохімія
- ВБ 3.1.2 Екологічна стандартизація та вплив відходів на довкілля

Перелік 2.

- ВБ 3.2.1 Плани управління районами річкових басейнів
- ВБ 3.2.2 Водна політика та водний менеджмент

Всього: 12 кредитів ЄКТС

Всього за освітньою програмою: 120 кредитів ЄКТС

у тому числі

обов'язкові дисципліни 88 кредитів ЄКТС

вільний вибір студента 32 кредити ЄКТС

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 88 кредитів ЄКТС – 16 ОК.

Блок професійної підготовки – 13 дисциплін (ОК).

Питання водних ресурсів та управління ними, умов досягнення цілі номер 6 глобального розвитку розглядаються в 4 дисциплінах:

- ОК.3 Оцінка водоресурсного потенціалу (світовий досвід);
- ОК.5 Транскордонне управління водними ресурсами;

- ОК.8 Основи сталого водокористування;
- ОК.15 Науково-дослідницький практикум з гідрології і сталого водокористування.

Обсяг вибіркових освітніх компонент: 32 кредити ЄКТС.

У переліку вибіркових ОК – 10 дисциплін (ОК).

Питання водних ресурсів та управління ними розглядаються в 5 дисциплінах:

- Екологічна оцінка антропогенного впливу на водні ресурси;
- Моделювання стану водних екосистем;
- Водне господарство в Україні;
- Плани управління районами річкових басейнів;
- Водна політика та водний менеджмент.

1.4 Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне)

Навчально-науковий інститут енергетики, автоматики та водного господарства Кафедра водної інженерії та водних технологій https://nuwm.edu.ua/nuwm/struktura/navchalno-naukovi-instytuty/nni-eavg/kafedry/kafedra-vodnoi-inzhenerii-ta-vodnykh-tekhnologii/zahalna-informatsiia/	
---	--

Кафедра водної інженерії та водних технологій є однією з провідних випускових кафедр університету, яка веде свою історію з 1928 року. Заснована в Києві як частина меліоративно-землепорядного політехнікуму (згодом Київського гідромеліоративного інституту), кафедра була переведена до Рівного у 1960 році після релокації Українського інституту інженерів водного господарства. На сьогодні вона є найстарішою серед споріднених кафедр водогосподарсько-меліоративного профілю в Україні.

Кафедра готує фахівців, які відіграють ключову роль у раціональному використанні водних ресурсів, їх збереженні та меліорації земель.

Кафедра здійснює підготовку інженерів за спеціальністю G19 «Будівництво та цивільна інженерія» (для вступників з 2025 року) та 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» (для вступників до 2025 року)

за освітніми програмами:

- Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»
- Другий (магістерський) рівень вищої освіти «Водна інженерія та водні технології»

ОПП «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»
ОКР «Бакалавр» - 240 кредитів ЄКТС

№ з.п.	Назва освітнього компонента	Кількість годин	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю (екзамен/залік)
1. Обов'язкові освітні компоненти				
OK1	Українська мова (за професійним спрямуванням)	90	3	екзамен
OK2	Іноземна мова	360	12	залік, екзамен
OK3	Українська державність і культура	120	4	залік
OK4	Основи цифрових технологій	90	3	екзамен
OK5	Екологія	90	3	залік
OK6	Хімія	90	3	екзамен
OK7	Вища математика	150	5	екзамен
OK8	Фізика	90	3	екзамен
OK9	Теоретична механіка	150	5	екзамен
OK10	Охорона праці в галузі	90	3	залік
OK11	Метрологія і стандартизація	90	3	залік
OK12	Інженерна графіка	90	3	залік

OK13	Використання та охорона водних ресурсів	90	3	залік
OK14	Інженерна геологія та гідрогеологія	120	4	екзамен
OK15	Філософія	90	3	екзамен
OK16	Гідравліка	270	9	залік, екзамен
OK17	Опір матеріалів та будівельна механіка	150	5	екзамен
OK18	Інженерна гідрологія та регулювання стоку	150	5	екзамен
OK19	Навчальна практика з гідрології	90	3	залік
OK20	Підприємницька діяльність	90	3	залік
OK21	Інженерна геодезія та основи геоінформатики	120	4	залік
OK22	Навчальна практика ознайомча та з інженерної геодезії	180	6	залік
OK23	Будівельне матеріалознавство	90	3	залік
OK24	Механіка ґрунтів, основи і фундаменти	120	4	екзамен
OK25	Основи раціонального природо-користування та природооблаштування	120	4	залік
OK26	Насоси та насосні станції	150	5	екзамен
OK27	Навчальна практика за освітньою програмою	90	3	залік
OK28	Виробнича база будівництва	90	3	залік
OK29	Будівельні конструкції	120	4	екзамен
OK30	Гідротехнічні споруди	300	10	екзамен
OK31	Організація і технологія будівельних робіт	120	4	екзамен
OK32	Водна інженерія та водні технології	270	9	екзамен
OK33	Основи технічної експлуатації водогосподарських споруд та систем	180	6	залік, екзамен
OK34	Організація і технологія гідротехнічного будівництва	150	5	екзамен

№ з.п.	Назва освітнього компонента	Кількість годин	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю (екзамен/залік)
OK35	Кошторисна вартість будівництва	90	3	екзамен
OK36	Гідроінформатика	120	4	залік
OK37	Економіка будівництва	90	3	екзамен
OK38	Виробнича практика	90	3	диф. залік
OK39	Переддипломна практика	90	3	диф. залік
OK40	Кваліфікаційна бакалаврська робота	270	9	захист роботи
	Разом:	5400	180	
2. Вибіркові освітні компоненти				
МД	Мейджор	1080	36	заліки
БЗВП/СпКВ1	Базова загальновійськова підготовка (теоретична частина) / Спецкурс за вибором	90	3	
	Спецкурс за вибором	90		залік
СпКВ2	Спецкурс за вибором	90	3	залік
МН	Майнор	540	18	заліки
	Разом:	1800	60	
	Всього:	7200	240	

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 180 кредитів ЄКТС – 40 ОК

Питання водних ресурсів та управління ними розглядаються лише в дисципліні:

- ОК.13 Використання та охорона водних ресурсів.

ОПП «Водна інженерія та водні технології»

ОКР «Магістр» - 90 кредитів ЄКТС

№ з.п.	Назва навчальної дисципліни	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю (екзамен/залік)
Обов'язкові компоненти ОП			
Д1	Іноземна мова професійного спілкування	3	екзамен
Д2	Методологія наукових досліджень	3	залік
Д3	Спеціальні гідротехнічні споруди	5	екзамен
Д4	Управління та планування будівництвом	5	залік
Д5	Проектування водогосподарських та природоохоронних систем	7	екзамен
Д6	Інтегроване управління водними ресурсами	5	екзамен
Д7	Інженерний захист територій	6	екзамен
Д8	Кошторисна справа та фінансування будівництва	3	залік
Д9	Науково-дослідна практика	6	залік
Д10	Кваліфікаційна магістерська робота	24	
Всього		67	
Вибіркові компоненти ОП			
Д11	Спецкурс за вибором	6	залік
Д12	Управління проектами у водному господарстві та природокористуванні	6	екзамен
	Планування проектної діяльності у водній інженерії		
Д13	Меліоративна географія	3	залік
	Еколого-правові аспекти у водному господарстві та природокористуванні		
Д14	Психолого-педагогічні основи професійної діяльності	4	залік
	Системи ландшафтного зрошення		
Д15	Автоматизація проектування водогосподарсько-меліоративних об'єктів	4	екзамен
	Автоматизація управління водогосподарсько-меліоративними об'єктами		
Всього		23	
Всього за циклами		90	

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 67 кредитів ЄКТС – 10 ОК

Питання водних ресурсів та управління ними розглядаються лише в дисципліні:

- Д.6 Інтегроване управління водними ресурсами.

Кафедра геології та гідрології.

Правонаступниця першої в Україні (створеної в 1922 р. в Київському політехнічному інституті) кафедри гідрології. На жаль, з 2020 р. набір на ОПП «Гідрологія» припинено через малу кількість вступників.

2. Освітні програми закладів вищої освіти з незначним досвідом підготовки фахівців в галузі гідрології та управління водними ресурсами

2.1 Волинський національний університет імені Лесі Українки

Географічний факультет Кафедра фізичної географії https://wiki.vnu.edu.ua/	
--	---

Підготовка гідрологів у Волинському національному університеті імені Лесі Українки розпочата відносно недавно (в 2016 році) з відкриттям на кафедрі фізичної географії географічного факультету освітньої програми «Гідрологія». Кафедра впродовж 10 років забезпечує стабільно високі набори здобувачів освіти. Випускники освітньої програми орієнтуються на працевлаштування у Волинському обласному центрі з гідрометеорології, Управлінні екології та природних ресурсів Волинської області, Регіональному офісі водних ресурсів у Волинській області.

ОПП «Гідрологія» (ОКР бакалавр) – 240 кредитів ЄКТС

Обов'язкові компоненти освітньої програми

1. Цикл загальної підготовки

- O31 Україна в європейському історичному та культурному контекстах
- O32 Українська мова (за професійним спрямуванням)
- O33 Іноземна мова (за професійним спрямуванням)
- O34 Філософія
- O35 Інформаційні технології, ГІС і дистанційне зондування Землі
- O36 Фізичне виховання
- O37 Творчий феномен Лесі Українки
- O38 Хімія і фізика геосфер
- O39 Загальне землезнавство
- O310 Геологія загальна та історична
- O311 Метеорологія та кліматологія
- O312 Гідрологія
- O313 Геоморфологія і палеогеографія
- O314 Основи раціонального природокористування та охорони природи
- O315 Географічне моделювання і прогнозування
- O316 Основи трудового права та підприємницької діяльності
- O317 Безпека життєдіяльності та охорона праці

Разом 73 кредити ЄКТС

2. Цикл професійної підготовки

- ОП1 Гідробіологія
- ОП2 Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів
- ОП3 Гідрографія України
- ОП4 Гідрохімія

ОП5 Картографія з основами геодезії
 ОП6 Управління водними ресурсами
 ОП7 Гідрохімія Світового океану
 ОП8 Руслові процеси
 ОП9 Водогосподарські розрахунки
 ОП10 Гідрогеологія
 ОП11 Водні ресурси України
 ОП12 Ландшафтна екологія
 ОП13 Гідроекологічний моніторинг
 ОП14 Океанологія
 ОП15 Методи прикладних досліджень
 ОП16 Раціональне використання та охорона водних ресурсів
 ОП17 Екологічна безпека
 ОП18 Курсова робота з гідрографії України
 ОП19 Курсова робота з гідрології
 ОП20 Навчальна комплексна природничо-наукова практика
 ОП21 Навчальна професійноорієнтована практика
 ОП22 Практика з гідрометеорології
 ОП23 Виробнича практика з фаху
 ОП24 Переддипломна практика
 ОП25 Кваліфікаційна робота

Разом 107 кредитів ЄКТС

3. Цикл вибіркового навчальних дисциплін

ВД1 Вибіркова дисципліна 1
 ВД2 Вибіркова дисципліна 2
 ВД3 Вибіркова дисципліна 3
 ВД4 Вибіркова дисципліна 4
 ВД5 Вибіркова дисципліна 5
 ВД6 Вибіркова дисципліна 6
 ВД7 Вибіркова дисципліна 7
 ВД8 Вибіркова дисципліна 8
 ВД9 Вибіркова дисципліна 9
 ВД10 Вибіркова дисципліна 10
 ВД11 Вибіркова дисципліна 11
 ВД12 Вибіркова дисципліна 12

Разом 60 кредитів ЄКТС

Всього за навчальним планом 240 кредитів ЄКТС

Перелік вибіркового освітніх компонентів

Гідрологія озер та водосховищ
 Озера Волинської області
 Гідроекологічні проблеми Волинської області
 Гідрологія річок
 Гідрологічні аспекти сталого розвитку
 Гідроекологія
 Гідрометрія
 Гідроекологічні проблеми суходолу
 Основи гідротехніки і меліорації
 Водно-балансові розрахунки
 Екологічна безпека водокористування
 Математичні методи в гідрології
 Водно-болотні угіддя України
 Гідрологія урбанізованих територій

Гідрологічні об'єкти ПЗФ
 Еколого-економічні основи водокористування
 Водопостачання і водовідведення гідроекологічні аспекти
 Водопідготовка та очистка стічних вод
 Оцінка якості води
 Гідрохімія України
 Водокористування і кадастр вод
 Використання та кадастр ресурсів надр
 Еколого-правові основи водного господарства України
 Корисні копалини України

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 180 кредитів ЄКТС.

Цикл професійної підготовки (107 кредитів) - 25 ОК:

(з них 32 – курсові роботи, навчальні, виробнича та переддипломна практики та кваліфікаційна робота бакалавра).

З 75 кредитів (17 освітніх компонент), що лишаються на теоретичну підготовку питання водних ресурсів та управління ними розглядаються в 3 дисциплінах:

- ОП.6 Управління водними ресурсами;
- ОП.11 Водні ресурси України;
- ОП.16 Раціональне використання та охорона водних ресурсів.

Обсяг вибіркових освітніх компонент ОП: 60 кредитів ЄКТС.

24 дисципліни за вибором

ОК де питання водних ресурсів та управління ними, умов досягнення цілі номер 6 глобального розвитку розглядаються в 5 дисциплінах:

- Гідрологічні аспекти сталого розвитку;
- Екологічна безпека водокористування;
- Еколого-економічні основи водокористування;
- Водокористування і кадастр вод;
- Еколого-правові основи водного господарства України.

ОПП «Гідрологія»

ОКР «Магістр» - 90 кредитів ЄКТС

Обов'язкові компоненти освітньої програми

1. Цикл загальної підготовки

1.1. Нормативні навчальні дисципліни

- ОЗ 1. Інтелектуальна власність
- ОЗ 2. Наукова комунікація іноземною мовою
- ОЗ 3. Сучасні методики навчання
- ОЗ 4. Методологія та організація наукових досліджень у галузі
- ОЗ 5. Кількісні методи в географії
- ОЗ 6. Просторовий аналіз
- ОЗ 7. Концепції сучасного природознавства

Разом 35 кредитів ЄКТС

2. Цикл професійної підготовки

2.1. Нормативні навчальні дисципліни

- ОП.8. Управління природоохоронною діяльністю

ОП.9. Водне господарство України

ОП.10. Переддипломна практика

Разом 28 кредитів ЄКТС

Загальний обсяг обов'язкових компонент 63 кредити ЄКТС

Вибіркові компоненти освітньої програми

2.2.Вибіркові навчальні дисципліни

ВД 1.1. Вибіркова дисципліна 1.1

ВД 1.2 Вибіркова дисципліна 1.2

ВД 2.1. Вибіркова дисципліна 2.1

ВД 2.2 Вибіркова дисципліна 2.2

ВД 3.1. Вибіркова дисципліна 3.1

ВД 3.2 Вибіркова дисципліна 3.2

ВД 4.1. Вибіркова дисципліна 4.1

ВД 4.2 Вибіркова дисципліна 4.2

ВД 5.1. Вибіркова дисципліна 5.1

ВД 5.2 Вибіркова дисципліна 5.2

Загальний обсяг вибірових компонент 27 кредитів ЄКТС

Загальний обсяг освітньої програми 90 кредитів ЄКТС

Перелік вибірових освітніх компонентів

Міжнародна гідроекологічна співпраця

Малі річки України

Глобальні зміни клімату та їх вплив на гідросферу

Небезпечні гідрологічні явища

Меліоративна географія

Проблеми штучних водойм

Бальнеологічні ресурси України

Раціональне використання підземних вод

Управління водокористуванням та якістю вод

Техніко- економічне обґрунтування та проєктування водоохоронних заходів

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 63 кредити ЄКТС

Цикл професійної підготовки

2.1.Нормативні навчальні дисципліни – 28 кредитів ЄКТС – 3 ОК

ОК де питання водних ресурсів та управління ними, умов досягнення цілі номер 6 глобального розвитку лише один:

- ОП.9 Водне господарство України.

Обсяг вибірових компонент: 27 кредитів ЄКТС

10 дисциплін за вибором

Питання водних ресурсів та управління ними розглядаються в 3 дисциплінах:

- Міжнародна гідроекологічна співпраця;
- Управління водокористуванням та якістю вод;
- Техніко-економічне обґрунтування та проєктування водоохоронних заходів.

2.2 Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Географічний факультет Кафедра геоекології та гідрології https://tnpu.edu.ua/faculty/geo/geoeekology.php	
---	---

Заклад вищої освіти України, де підготовка гідрологів (так само, як і у Волинському національному університеті імені Лесі Українки) розпочата лише з 2016 року з відкриттям на кафедрі геоекології географічного факультету освітньої програми «Гідрологія» ОКР «Бакалавр». Освітня програма впродовж 10 років має відносно невисокі набори здобувачів освіти. Випускники освітньої програми орієнтуються на працевлаштування у Тернопільському обласному центрі з гідрометеорології, Управлінні екології та природних ресурсів Тернопільської області, Регіональному офісі водних ресурсів у Тернопільській області.

ОПП «Гідрологія»

ОКР «Бакалавр» - 240 кредитів ЄКТС

2.1. Обов'язкові компоненти ОП

2.1.1. Загальна підготовка

- ОК 1. Історія та культура України
- ОК 2. Вища математика
- ОК 3. Загальне землезнавство
- ОК 4. Екологія
- ОК 5. Іноземна мова
- ОК 6. Цифрові технології в професійній діяльності
- ОК 7. Фізика
- ОК 8. Основи наукових досліджень
- ОК 9. Антикорупція та доброчесність
- ОК 10. Хімія з основами біогеохімії
- ОК 11. Українська мова (за професійним спрямуванням)
- ОК 12. Філософія
- ОК 13. Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці

49 кредитів ЄКТС

2.1.2. Професійна підготовка

- ОК 14. Геологія з основами гідрогеології
- ОК 15. Метеорологія і кліматологія
- ОК 16. Гідробіологія
- ОК 17. Основи сталого розвитку
- ОК 18. Картографія з основами топографії
- ОК 19. Ґрунтознавство
- ОК 20. Загальна гідрологія
- ОК 21. Гідрологія річок, озер та штучних водних об'єктів
- ОК 22. Водно-балансові дослідження і розрахунки
- ОК 23. Гідрографія
- ОК 24. Охорона і збереження водних об'єктів
- ОК 25. Ландшафтознавство

- ОК 26. Методи гідроекологічних вимірювань
- ОК 27. Гідрологія боліт, льодовиків та підземних вод
- ОК 28. Океанологія
- ОК 29. Водне право
- ОК 30. Гідроекологічні проблеми малих річок Поділля
- ОК 31. Моделювання і прогнозування стану довкілля
- ОК 32. Раціональне використання водних ресурсів
- ОК 33. Гідроекологія
- ОК 34. Управління водними ресурсами
- ОК 35. Моніторинг водних систем
- ОК 36. Іноземна мова у фаховій комунікації
- ОК 37. Курсові роботи

101 кредит ЄКТС

2.1.3. Практика

- ОК 38. Польова практика з природничих дисциплін
- ОК 39. Загальна гідрологічна практика
- ОК 40. Комплексна гідрологічна практика
- ОК 41. Виробнича практика

2.1.4. Атестація

A1 Підготовка і захист кваліфікаційної роботи

30 кредитів ЄКТС

Загальний обсяг обов'язкових компонентів: 180

2.2. Вибіркові компоненти ОП

2.2.1. Загальна підготовка

Вибіркові компоненти*

(здобувачі обирають 5 вибірових освітніх компонентів)

Базова загальношкільська підготовка (теоретична підготовка)

2.2.2. Професійна підготовка

Вибіркові компоненти*

(здобувачі обирають 15 вибірових освітніх компонентів)

Загальний обсяг вибірових компонентів: 60 кредитів ЄКТС

Загальний обсяг освітньої програми 240 кредитів ЄКТС

Перелік вибірових освітніх компонентів

2 курс

1. Водопостачання і водовідведення
2. Оптимізація водокористування
3. Сільськогосподарське водоспоживання

3 курс

1. Екологія кризових ситуацій
2. Геоекологія
3. Ландшафтна екологія
4. Концептуальні засади Наук про Землю
5. Концепції сучасного природознавства
6. Концепції природокористування
7. Основи гідромеліорації та оптимізація гідроекологічних систем
8. Проектування гідромеліоративних систем
9. Меліоративне природокористування
10. Руслові процеси і динаміка берегів водосховищ
11. Водні природно-антропогенні системи
12. Антропогенна гідрологія
13. Водні об'єкти і ресурси України
14. Водне господарство в Україні

15. Оцінка водних ресурсів басейну Дністра
16. Районне планування та організація території
17. Водні об'єкти урбанізованих територій
18. Географія Світового океану

4 курс

1. Практикум з курсу річковий стік і гідрологічні розрахунки
2. Санітарно-захисні та водоохоронні зони
3. Науково-дослідний семінар
4. Аквакультура природних водойм
5. Ставкове господарство Тернопільщини
6. Біологічні методи очистки стічних вод
7. Нормування антропогенного навантаження на водне середовище
8. Нормування антропогенного навантаження на повітряне середовище
9. Нормування антропогенного навантаження на ґрунтове середовище
10. Еколого-економічні основи водокористування
11. Практикум з курсу річковий стік і гідрологічні розрахунки
12. Санітарно-захисні та водоохоронні зони
13. Науково-дослідний семінар
14. Мала гідроенергетика
15. Оцінка впливу на довкілля
16. Глобальні зміни клімату та їх вплив на гідросферу
17. Водна токсикологія
18. Екотоксикологія і радіоекологія
19. Хімічне забруднення природного середовища
20. Водна політика і стратегія України

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 180 кредитів ЄКТС.

Цикл професійної підготовки (101 кредит) - 37 ОК:

Питання водних ресурсів та управління ними, умов досягнення цілі номер 6 глобального розвитку розглядаються в 5 дисциплінах:

- ОК.17 Основи сталого розвитку;
- ОК.29 Водне право;
- ОК.32 Раціональне використання водних ресурсів;
- ОК.34 Управління водними ресурсами;
- ОК 35. Моніторинг водних систем.

У переліку вибіркових освітніх компонент – 41 ОК

Питання водних ресурсів та управління ними розглядаються в 6 дисциплінах:

- Оптимізація водокористування;
- Водні об'єкти і ресурси України;
- Водне господарство в Україні;
- Нормування антропогенного навантаження на водне середовище;
- Еколого-економічні основи водокористування;
- Водна політика і стратегія України.

2.3 Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут
природничих наук та технологій
Кафедра гідрогеології та інженерної
геології

<https://gig.nmu.org.ua/ua/>



ОПП «Водні ресурси та геобезпека»

ОКР Бакалавр - 240 кредитів ЄКТС

Шифр	Освітній компонент	Обсяг, кред.	Підсум. контр.	Розподіл за чвертями
1	2	3	4	5
1	ОБОВ'ЯЗКОВА ЧАСТИНА	180		
1.1	Цикл загальної підготовки	30		
31	Цивілізаційні процеси в українському суспільстві	3.0	дз	1
32	Українська мова	3.0	іс	3
33	Іноземна мова професійного спрямування (англійська / німецька / французька)	6.0	іс	1;2;3;4
34	Фізична культура і спорт	3.0	дз	1;2;3;4
35	Ціннісні компетенції фахівця	6.0	іс	5;6
36	Правознавство	3.0	дз	11
37	Цивільна безпека	3.0	іс	13
38	Базова загальнонавчальна підготовка (теоретична підготовка)/Домедична допомога	3	дз	7;8
1.2	Цикл спеціальної підготовки	150		
1.2.1	Базові дисципліни	22		
Б1	Вища математика	8.0	іс	1;2;3;4
Б2	Фізика	5.0	іс	3;4
Б3	Інформатика	4.0	іс	1;2
Б4	Хімія	5.0	іс	1;2
1.2.2	Фахові освітні компоненти за спеціальністю	79.5		
Ф1	Загальна геологія	6.0	дз	1;2
Ф2	Геодезія з основами топографії та картографії	4.0	іс	1;2
Ф3	Мінералогія	4.0	іс	3;4
Ф4	Історична геологія	3.0	дз	3;4
Ф5	Гідрогеологія	4.0	іс	5;6
Ф6	Геологорозвідувальна справа	3.0	дз	7;8
Ф7	Петрографія та літологія	4.0	іс	5;6
Ф8	Четвертинна геологія з основами геоморфології	3.0	дз	5;6
Ф9	Фізика Землі	3.0	дз	7;8
Ф10	Структурна геологія та геокартування	6.0	іс	7;8

Ф11	Геологія родовищ корисних копалин	5.0	іс	7;8
Ф12	Методи обробки геоданих	4.0	іс	5;6
Ф13	Статистичні методи в геології	3.0	дз	7;8
Ф14	Інженерне ґрунтознавство	4.0	іс	9;10
Ф15	Інженерна геологія	3.5	іс	9;10
Ф16	Гідравліка, гідрологія та гідрометрія	4.0	дз	11;12
Ф17	Динаміка підземних вод	4.0	іс	11;12
Ф18	Інженерна геодинаміка та управління георизиками	4.0	іс	15
Ф19	Гідрогеохімія та радіоекологічний моніторинг підземних вод	4.0	іс	15
Ф20	Методика гідрогеологічних досліджень	4.0	дз	15
1.2.3	<i>Спеціальні освітні компоненти за освітньою програмою</i>	18.5		
С1	Використання та охорона водних ресурсів	4.0	дз	7;8
С2	Геофізичні методи досліджень	6.0	іс	7;8
С3	Інженерні споруди та геобезпека	3.5	дз	11;12
С4	Гідрогеологічне та інженерно-геологічне моделювання	5.0	дз	15
1.2.4	<i>Практична підготовка за спеціальністю та атестація</i>	30		
П1	Навчальна геологічна практика із застосуванням топографічних методів	6.0	дз	4
П2	Комплексна навчальна практика з геологічної зйомки	6.0	дз	8
П3	Виробнича практика	6.0	дз	12
П4	Передатестаційна практика	3.0	дз	16
КР	Виконання кваліфікаційної роботи	9.0		16
	ВИБІРКОВА ЧАСТИНА	60		
В	Визначається завдяки вибору здобувачами навчальних дисциплін із запропонованого переліку			
	Разом за обов'язковою та вибірковою частинами	240		

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 180 кредитів ЄКТС – 35 ОК.

Питання водних ресурсів та управління ними розглядаються лише в одній дисципліні:

- С.1 Використання та охорона водних ресурсів.

Освітня програма незважаючи на «привабливу» назву є., фактично, програмою з інженерної геології та гідрогеології.

2.4 Державний університет «Житомирська політехніка»

Факультет гірничої справи, природокористування та будівництва Кафедра сталої інфраструктури та гідроекології https://ztu.edu.ua/specialities/2.html	
---	--

ОПП «Управління земельними і водними ресурсами»

ОКР «Бакалавр» - 240 кредитів ЄКТС

Обов'язкові компоненти ОП

Цикл загальної підготовки

ОК1 Іноземна мова

ОК2 Фізика

ОК3 Ділова українська мова та академічне письмо

ОК4 Географія та туристична діяльність

ОК5 Фізичне виховання

ОК6 Біологія та екологія біологічних систем

ОК7 Вища математика

ОК8 Геологія з основами геодезії

ОК9 Метеорологія і кліматологія

ОК10 Інформаційні технології

ОК11 Хімія і біогеохімія довкілля

ОК12 Гідрологія з основами гідробіології

ОК13 Безпека життєдіяльності, охорона праці та цивільний захист

ОК14 Стратегічне управління для сталої реконструкції та реставрації в природоохоронній сфері

ОК15 Історія та культура України

ОК16 Антикорупція та доброчесність

Цикл професійної підготовки

ОК17 Ґрунтознавство

ОК18 Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу

ОК19 Основи стійкості геосистеми

ОК20 Моніторинг довкілля з основами метеорології

ОК21 Ландшафтознавство

ОК22 Картографія з основами комп'ютерних технологій

ОК23 Моделювання та прогнозування стану довкілля

ОК24 Екологічний супровід господарської діяльності

ОК25 Зелений курс ЄС та управління відходами

ОК26 Аналіз та оцінка надзвичайних ситуацій

ОК27 Технології охорони водних ресурсів

ОК28 Оцінка впливу на довкілля

ОК29 Основи землеустрою

ОК30 Управління водними ресурсами

ОК31 Управління земельними ресурсами

ОК32 Основи рекультивації та ремедіації

ОК33 Екологічне нормування та стандартизація

ОК34 Дистанційне зондування Землі

ОК35 Водні та земельні об'єкти урбанізованих територій

ОК36 Екологічна безпека і управління

ОК37 Іноземна мова фахового спрямування

Практична підготовка

ОК38 Ознайомча практика

ОК39 Навчальна практика

ОК40 Виробнича практика

ОК41 Переддипломна практика

ОК42 Кваліфікаційна робота

Загальний обсяг обов'язкових компонент: 180 кредитів ЄКТС

Вибіркові компоненти ОП

Цикл загальної підготовки

ВК1.Х Дисципліни вільного вибору №1*

ВК1.Х Дисципліни вільного вибору №2*

ВК1.Х Дисципліни вільного вибору №3*

Цикл професійної підготовки

ВК2.1 Дисципліна професійної підготовки №1**

ВК2.2 Дисципліна професійної підготовки №2**

ВК2.3 Дисципліна професійної підготовки №3**

ВК2.4 Дисципліна професійної підготовки №4**

ВК2.5 Дисципліна професійної підготовки №5**

ВК2.6 Дисципліна професійної підготовки №6**

ВК2.7 Дисципліна професійної підготовки №7**

ВК2.8 Дисципліна професійної підготовки №8**

ВК2.9 Дисципліна професійної підготовки №9**

ВК2.10 Дисципліна професійної підготовки №10**

ВК2.11 Дисципліна професійної підготовки №11**

ВК2.12 Дисципліна професійної підготовки №12**

Загальний обсяг вибірових компонент: 60 кредитів ЄКТС

Загальний обсяг освітньої програми 240 кредитів ЄКТС

Обсяг обов'язкових освітніх компонент: 180 кредитів ЄКТС – 42 ОК.

Цикл професійної підготовки – 21 дисципліна (ОК).

Питання водних ресурсів та управління ними розглядаються лише в 2 дисциплінах:

- ОК.27 Технології охорони водних ресурсів;
- ОК.30 Управління водними ресурсами.

Приваблива назва освітньої програми, але треба враховувати первинну спеціалізацію факультету на геологію, промислове та цивільне будівництво. Екологія стала другою спеціалізацією, але впровадження освітніх програм з управління водними та земельними ресурсами, геопросторового планування та сталого розвитку територій знаходиться на початковому етапі.

Висновки

1. Схвалення Кабінетом Міністрів України 9 грудня 2022 р. Водної стратегії України на період до 2050 року та підготовка в 2024 р. Командою підтримки реформ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Керівництва з впровадження принципів Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) з водного врядування на рівні річкових басейнів та місцевому рівні», а також проведення засідання Міжвідомчого керівного комітету Національного політичного діалогу з питань інтегрованого управління водними ресурсами в Україні (червень 2024 р.) серед іншого актуалізували питання підготовки фахівців для сфери водного господарства. Це викликало необхідність обговорення різних аспектів людського капіталу у водній галузі України, зокрема, «чи враховують університетські навчальні програми нещодавні та прогнозовані реформи у водному секторі? Як забезпечити зв'язок між університетами та водною галуззю?»

2. Підготовка фахівців за освітніми програмами, назви яких дотичні до гідрології та управління водними ресурсами в Україні станом на 2026 р. здійснюється як класичними університетами (Одеса, Чернівці, Київ, Луцьк, Тернопіль), так і політехнічними університетами (Житомир, Дніпро), а також Національним університетом водного господарства та природокористування (м. Рівне). На жаль, в 2019 – 2020 рр. через падіння популярності та скорочення кількості вступників припинено набір на освітні програми «Гідрологія» одразу в двох ЗВО України: Національному університеті водного господарства та природокористування (м. Рівне) на кафедрі геології та гідрології – що була правонаступницею першої на теренах України кафедри гідрології, створеної Є. Оппоковим в 1922 р. в Київському політехнічному інституті; Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара. Динаміка вступу на 1 курс бакалаврату в класичних університетах України на «водні» освітні програми протягом останніх двох років (2024 та 2025) наведена на рис.1.

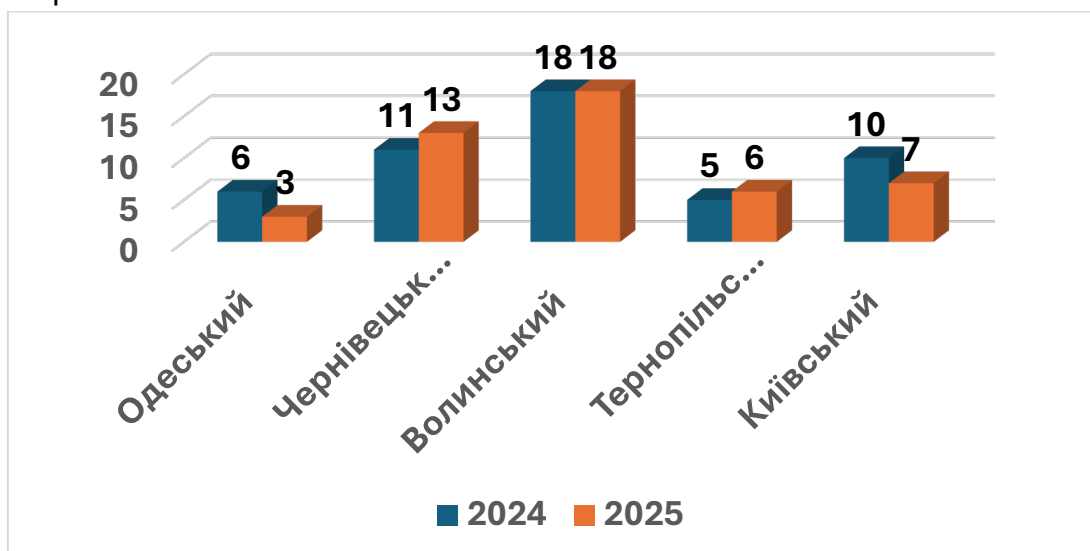


Рис.1. Кількість вступників, зарахованих на 1 курс бакалаврату в класичних університетах України на «водні» освітні програми протягом 2024 та 2025 рр.

3. Незважаючи на певні зрушення протягом останніх років (2020-2026) у впровадженні в освітній процес підготовки фахівців «водної» сфери в Україні дисциплін з управління, охорони та відтворення водних ресурсів, частка таких дисциплін в освітніх програмах бакалаврського рівня класичних університетів становить (в середньому) для обов'язкового блоку дисциплін - 11,0 %, коливаючись від 0,0 до 17,6 % - рис.2. Для вибіркового блоку дисциплін ця частка, в середньому, становить 12,4%, змінюючись від 0,0 до 20,8%. Найнижча частка - Одеський національний університет імені І.І. Мечникова; найвища - Волинський національний університет імені Лесі Українки – рис.3.

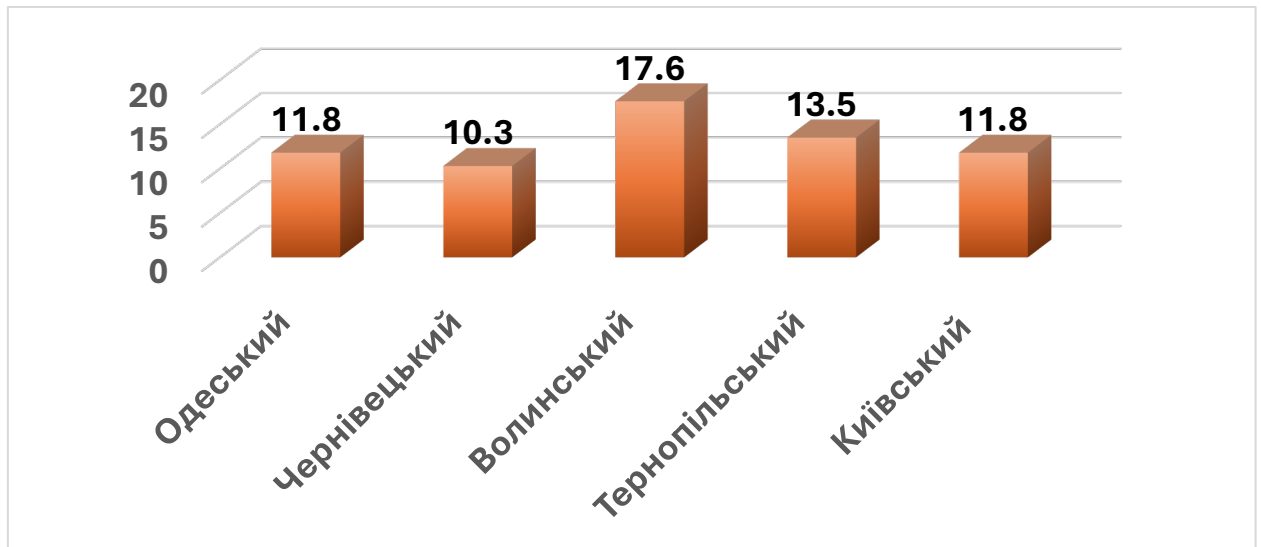


Рис. 2. Частка «водоресурсних» дисциплін (в %) в освітніх програмах бакалаврського рівня (обов'язковий блок дисциплін) класичних університетів України станом на 2025/2026 навчальний рік

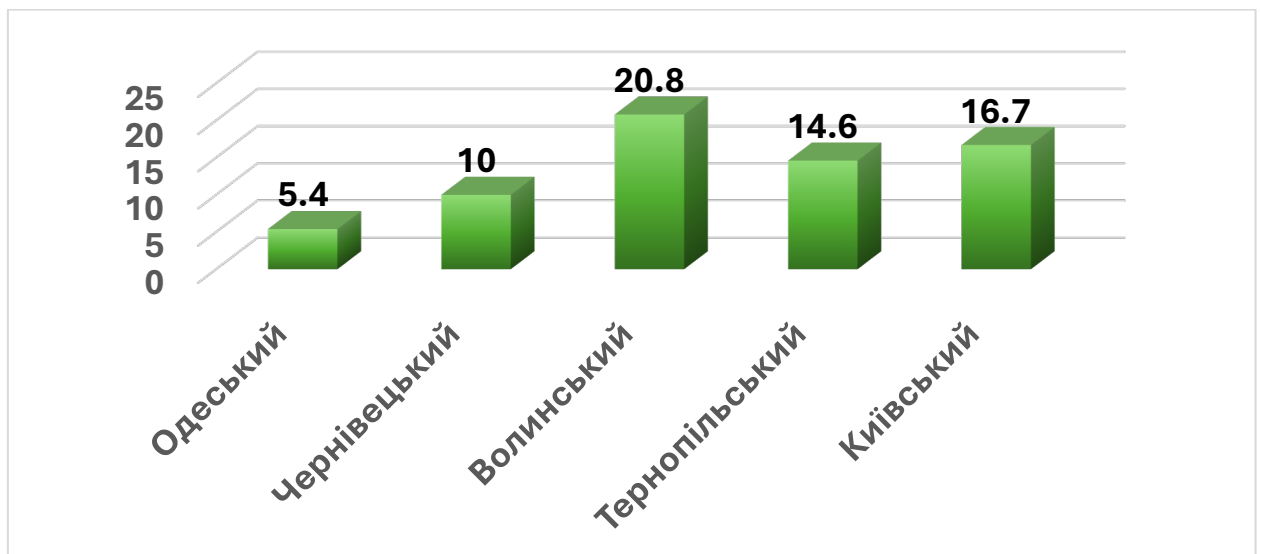


Рис. 3. Частка «водоресурсних» дисциплін (в %) в освітніх програмах бакалаврського рівня (вибіркового блоку дисциплін) класичних університетів України станом на 2025/2026 навчальний рік

4. Для більш спеціалізованих освітніх програм магістерського рівня частка таких дисциплін в обов'язковому блоці освітніх компонентів становить, в середньому, 24,7%, коливаючись від 14,2 до 30,8%. Найвища частка - Одеський національний університет імені І.І. Мечникова та Київський національний університет імені Тараса Шевченка – рис.4. Серед дисциплін вибіркового блоку пересічна частка «водоресурсних» становить 35,3%, коливаючись від 11,1 до 50,0%. Найвища частка – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича та Київський національний університет імені Тараса Шевченка – рис.5.

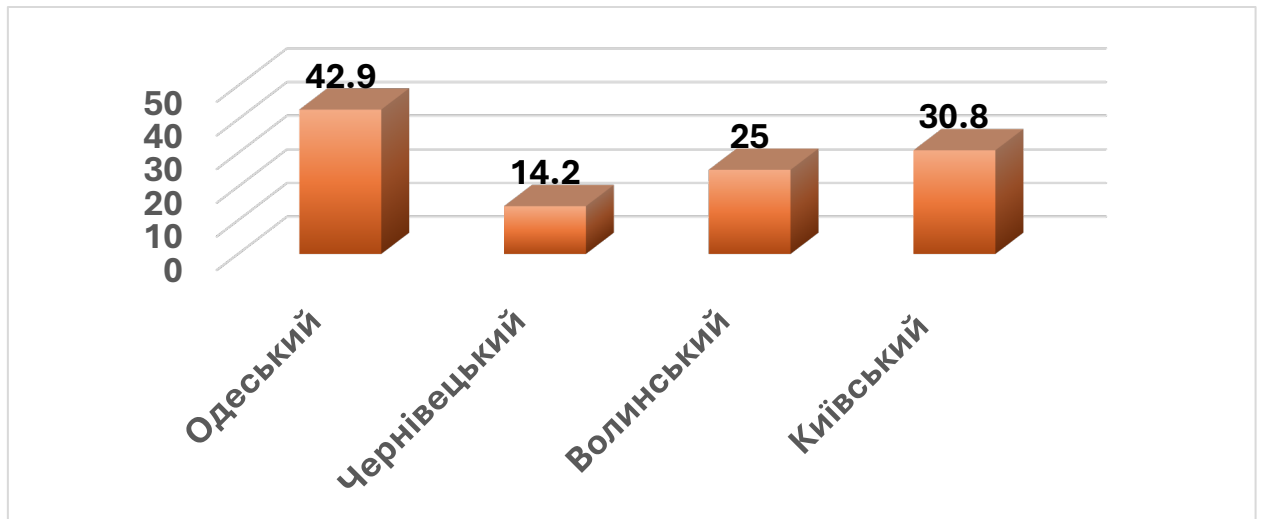


Рис. 4. Частка «водоресурсних» дисциплін (в %) в освітніх програмах магістерського рівня (обов'язковий блок дисциплін) класичних університетів України станом на 2025/2026 навчальний рік

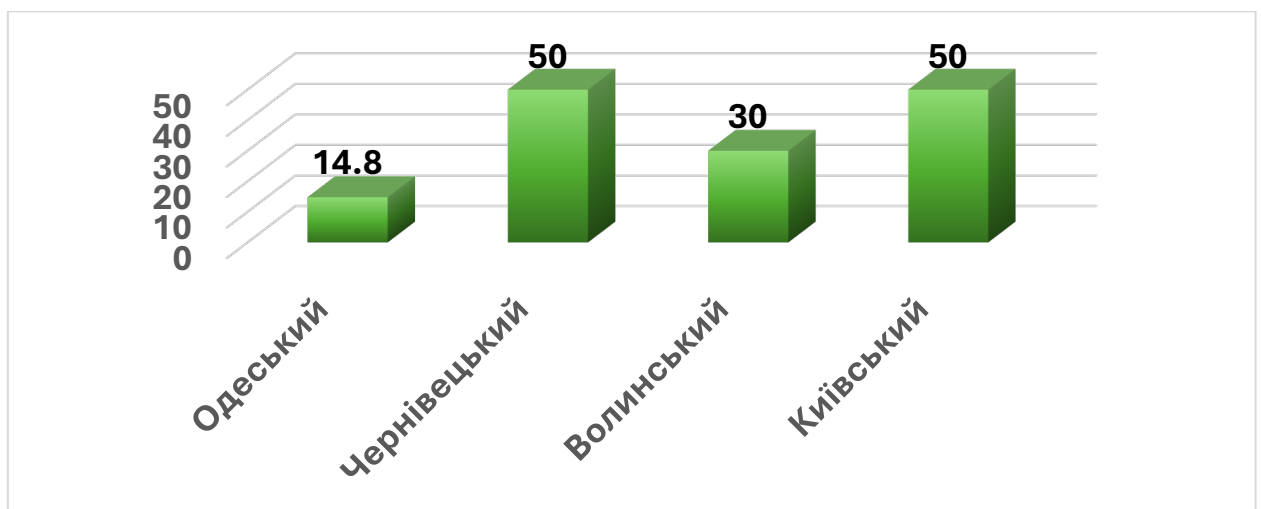


Рис. 5. Частка «водоресурсних» дисциплін (в %) в освітніх програмах магістерського рівня (вибіркового блок дисциплін) класичних університетів України станом на 2025/2026 навчальний рік

5. Аналіз «водних» освітніх програм зазначених вище закладів вищої освіти України показав, що вони в цілому, та їх нормативна частина, зокрема, жорстко регламентується вимогами Стандартів вищої освіти за спеціальністю 103 «Науки про Землю» від 24.05.2019 р. для першого (бакалаврського) рівня (<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/103-nauki-pro-zemlyu-bakalavr-1.pdf>) та від 21.11.2029 р для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-103-M.pdf>). Це стосується, передусім, переліку спеціальних (фахових) компетентностей випускника за даною спеціальністю. Тому переважна більшість дисциплін циклу фахової та практичної підготовки є дисциплінами природничого спрямування (математика, фізика, хімія, геофізика, геологія, кліматологія та ін.) та класичними розрахунковими та прогностичними гідрологічними дисциплінами.

Рекомендації щодо подальших кроків

1. З метою поглиблення співпраці та обміну думками між урядовими структурами (Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, Державне агентство водних ресурсів України), роботодавцями та закладами вищої освіти України, що здійснюють підготовку фахівців «водної» сфери практикувати запрошення представників ЗВО на заходи національного рівня, наприклад, національний політичний діалог.
2. В процесі громадського обговорення нових Стандартів освіти за спеціальністю Е4 «Науки про Землю» для першого (бакалаврського) рівня та для другого (магістерського) рівня вищої освіти передбачити корегування переліку спеціальних (фахових) компетентностей випускника за даною спеціальністю. Зкладам вищої освіти України, що здійснюють підготовку фахівців «водної» сфери, у своїх нових освітніх програмах визначити додаткові до Стандартів спеціальні компетентності, що стосуються управління, охорони та відтворення водних ресурсів відповідно до завдань з інтегрованого управління водними ресурсами та водного законодавства ЄС.
3. Фаховим ЗВО України провести на 2026/2027 навчальний рік корегування переліку та змісту вибірових освітніх компонентів (дисциплін) з метою збільшення частки тих з них, де розглядаються питання сталого водокористування, управління водними ресурсами, їх моніторингу, впливу кліматичних змін на водні ресурси, транскордонного водного співробітництва, оцінки впливу на довкілля об'єктів водокористування та ін.
4. Передбачити регулярні зустрічі між окремими ЗВО України, урядовими структурами та роботодавцями з метою поглиблення співпраці та обміну досвідом. У поточному році бажано провести таку зустріч вже восени, з метою обміну досвідом щодо внесення змін до Стандартів вищої освіти за спеціальністю Е4 «Науки про Землю» для першого (бакалаврського) рівня та для другого (магістерського) рівня, а також щодо внесення змін до переліків вибірових освітніх компонент. У подальшому (з 2027 р.) визначити регулярність таких зустрічей один раз на рік.